

Kiállítás Réde természeti értékeiről

KUTASI Csaba & SINIGLA Mónika

*Magyar Természettudományi Múzeum Bakonyi Természettudományi Múzeuma,
8420 Zirc, Rákóczi tér 3–5.
E-mail: kutasi.csaba@nhmus.hu, sinigla.monika@nhmus.hu*

Összefoglalás – A Magyar Természettudományi Múzeum Bakonyi Természettudományi Múzeuma munkatársai 2017-ben egy állandó természettudományi kiállítást készítettek a „Rédei 24 fenyő” vadászati és természetrajzi gyűjteményben. A tárlat Réde település természeti értékeit elsősorban posztterekkel és fekvő tárlókban elhelyezett preparátumokkal szemlélteti.

Kulcsszavak – Réde, természetrajzi kiállítás

BEVEZETÉS

A „Rédei 24 fenyő” vadászati és természetrajzi gyűjtemény 2015 októberében nyitotta meg kapuit a rédei Esterházy család intézőjének egykori (1879-ben épült) kúriájában. A korhűen felújított épület termeiben apró- és nagyvad tróféákat, valamint az elmúlt századok puskaműveseitől származó vadászpuskákat és kiegészítőiket tartalmazó kiállítást készítettek. Emellett az egyik teremben egy kis természetrajzi bemutató is volt, ahol a környékről származó préselt növényeket, terméseket, valamint emlős- és madárkoponyákat lehetett szemügyre venni. Ezt a kiállítást Teke Balázs erdésztechnikus, Halász György tanár és Baracs Zsolt erdész készítette. A tárlatok a Bakony vadászati hagyományainak bemutatását, az ifjúság és a vadászati szakszemélyzet tanítását, a magyar vadászati kultúra és természetvédelem ügyét kívánják szolgálni.

A kiállítás természetrajzi részét szerette volna újraépíttetni és kiegészíteni a gyűjtemény üzemeltetője, a Rédei Intézőház Kft. Ennek érdekében kérte fel 2016-ban az MTM Bakonyi Természettudományi Múzeumát a település természeti értékeit bemutató kiállítás elkészítésére.

Réde település a Sári-Bakonyalja kistáj részét képezi. A község közigazgatási területén a Kisalföld és a Magas-Bakony közötti földrajzi-domborzati átmenet az élővilág kettősségében is megmutatkozik. Az erdőssztyeppi és üde lomberdei élőhelyek növény- és állatfajai egyaránt megtalálhatók itt. Az 1962 óta folyó és

múzeumunk által koordinált Bakony-kutató program során (KUTASI 2012) Réde környékén is végeztek természettudományos vizsgálatokat, de az Északi-Bakony határán elhelyezkedő település környezetét részletesen nem vizsgálták. A hiányos adatok miatt azt javasoltuk a megbízónknak, hogy a kiállítás elkészítése előtt végezzünk részletesebb kutatásokat a területen, hogy a térség aktuális természeti értékeit tudjuk a látogatók elé tárni.

Javaslatunk nyomán megbízást kaptunk Réde környéke botanikai és rovarügyi értékeinek feltárására. Ezt követően a terepi kutatás során kapott ismeretekkel gazdagodva – a már meglévő kiállítási anyagot felhasználva – készítettük el az új kiállítást, a település természeti értékeinek bemutatására. Ebben az évben egy másik helyszínen is építettünk állandó kiállítást, amelyen Ajka természeti környezetét mutattuk be (SINIGLA & KUTASI 2018).

A KIÁLLÍTÁS KÉSZÍTÉSE

1. ábra. Részlet a “Réde természeti értékei” című állandó kiállításból (fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 1. Excerpt from the permanent exhibition “Natural values of Réde” (photo: Csaba Kutasi)

A terepi vizsgálatok 2016 szeptemberében kezdődtek és 2017 novemberéig folytak. A minél teljesebb élőhelyi reprezentáció érdekében részletesen vizsgáltuk a környék jellemző növény-társulásait (cseres-tölgyesek, akácosok, égerligetek, mocsárrétek, fenyvesek). A kutatás során elért, bogarakra vonatkozó eredmények szakcikkekben is napvilágot láttak (KUTASI 2018). A felmérések során a felépítendő kiállítás számára szolgáló anyagokat is begyűjtöttük, valamint elkészítettük a természeti értékeket bemutató poszterek fotóit is. A kiállítási forgatókönyvet novemberre, a kiállítást pedig december elejére készítettük el. A tárlat Réde környékének természeti értékeire hívja fel a figyelmet. A kiállítás egy közel 50 négyzetméteres helyiségben készült el, elsősorban fekvőtárlókban

és fali posztereken mutatja be a környező élővilágot (1. ábra).

Az első poszteren légifotó szemlélteti a település közigazgatási határán belül elterülő élőhelyeket. A képen a mezőgazdasági területek és az erdőterületek elhelyezkedése is jól látható. A bevezető szöveg a település földrajzi elhelyezkedését és természetes élőhelyeit tárgyalja.

A második poszteren a Rédei Kastélypark növény- és rovarvilágát mutatjuk be. Az itt megfigyelhető érdekesebb növény- és rovarfajokról fotókkal szemléltetett információt kapnak a látogatók. A poszterhez tartozó fekvő tárlóban a park jellemző fafajait képekkel illusztráltuk, mellettük jellegzetes terméseiket, illetve magvaikat mutatjuk be (2. ábra).

2. ábra. Sinigla Mónika és Csillag Brigitta rendezi be a kastélypark jellemző fafajait bemutató tárlót (fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 2. Mónika Sinigla and Brigitta Csillag set up an exhibition presenting the typical tree species of the castle park (photo: Csaba Kutasi)

Réde környékének növényvilágát egy préselt növényeket tartalmazó bőrkötéses könyvben tárjuk a látogatók elé (3. ábra). Az A3-as lapon levő növények sajátos módon, laminálva kerültek be a lapozható könyvbe. A növények magyar és tudományos nevei mellett jellemző élőhelyeiket is megadtuk, összesen 58 fajt mutatunk be ezen a módon.

3. ábra. Laminált préselt növények szemléltetik a környék növényvilágát (fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 3. Laminated dried plants illustrate the flora of the area (photo: Csaba Kutasi)

Ezt követően négy poszteren a legjellemzőbb környékbeli élőhelyek növény- és rovarvilágát vettük górcső alá, a látványos és jellemző növény- és rovarfajaik bemutatásával. A táblák alatti fekvő tárlókban az élőhelyre jellemző fotókat és preparált rovarokat helyeztünk el (4. ábra). Sorrendben a bükkösök, a cseres- és gyertyános-tölgyesek, valamint a vízparti élőhelyek élővilágába nyújtunk betekintést.

4. ábra. A vizes élőhelyek rovarvilágát bemutató fekvőtárló (fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 4. Landscape repository presenting the insects of wetlands (photo: Csaba Kutasi)

A környék kisemlőseit a következő tábla mutatja be, az alatta elhelyezett tárlóban különböző kisemlősök koponyái láthatók. A madárfajokat külön poszter mutatja be, alatta ritkán látható madárkoponyákat vehetünk szemügyre (5. ábra). A tárlók alatti polcokon, a környéken előforduló zuzmókat, taplókat, valamint állatnyomokat mutatunk be. Ez utóbbiak hódtól, illetve szubogaraktól származnak, emellett néhány madárfészek is színesíti a tárlatot.

Interaktív elemeket is tartalmaz a kiállítás. A Réde környékén is előforduló gyurgyalag fotóját a gyerekek körében népszerű „tili-toli” játékkal lehet kirakni. A 16 darabból álló játék mérete 40×30 cm. Ugyanekkora méretű puzzle kirakóval a „Rédei 24 fenyő” fotója állítható össze (6. ábra).

5. ábra. Kovács Attila és Csillag Brigitta
rendezi a madárkoponyákat
(fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 5. Attila Kovács and Brigitta Csillag
set up an exhibition presenting bird skulls
(photo: Csaba Kutasi)

6. ábra. Kirakó a kiállításban
(fotó: Kutasi Csaba)

Fig. 6. Jigsaw puzzle in the exhibition
(photo: Csaba Kutasi)

ÖSSZEFOGLALÁS

A kiállítás elkészítését közel egy éves természettudományos vizsgálatok előzték meg, amely során számos értékes faunisztikai és florisztikai eredmény született. Ezek felhasználásával készült a környék élővilágát bemutató tárlat, ami elsősorban a növény- és rovarvilágra fókuszált. Az épületben foglalkoztató terem is található, így a tárlathoz számos múzeumpedagógiai foglalkozás társítható. Komárom-Esztergom megyében ez az egyetlen állandó kiállítás, amely a környék élővilágát tárja a látogatók elé. A kiállítás előzetes bejelentkezés után tekinthető meg Rédén, a kastélypark melletti felújított egykori kúriában.

A kiállítás létrehozásában közreműködött:

A kiállítást rendezte: MTM Bakonyi Természettudományi Múzeuma

Szakmai rendezők: Sinigla Mónika, Kutasi Csaba, Kovács Attila

Projektvezető: Kutasi Csaba

Forgatókönyv: Sinigla Mónika, Kutasi Csaba, Kovács Attila

Látványtervek: Sinigla Mónika, Csillag Brigitta, Iliáné Rechner Szilvia

Grafikai tervek: Csillag Brigitta, Sinigla Mónika

A kivitelezés koordinálása: Kutasi Csaba

Installáció kivitelezése: Firmus et Diligens Kft., Kiss Tivadar, Szurgyi Zsuzsanna

Preparátumok: Csillag Brigitta, Iliáné Rechner Szilvia, Katona Gergely, Sinigla Mónika

Emlős- és madárkoponyák: Baracs Zsolt

Fotók: Harmat Beáta, Hencz Péter, Katona Lajos Tamás, Kaufmann Gábor, Kovács Attila, Kutasi Csaba, Németh Tamás, Sinigla Mónika

Interaktív játékok: Patkós Stúdió

Nyomdai kivitelezés: Firmus et Diligens Kft.

Kiállításépítés: Helt Zoltán

***

Exhibition on the natural assets of Réde

Csaba KUTASI & Mónika SINIGLA

Bakony Museum of the Hungarian Natural History Museum,

Rákóczi Sq. 3–5. , H-8420 Zirc, Hungary

E-mail: kutasi.csaba@nhmus.hu, sinigla.monika@nhmus.hu

Abstract – The staff of the Bakony Natural History Museum of the Hungarian Natural History Museum created a permanent exhibition in 2017 as part of the natural history and hunting collection “24 pines of Réde”. The exhibition presents the natural assets of the village mostly by posters and preparations placed in horizontal cases.

Key words – Réde, natural history exhibition

IRODALOM – REFERENCES

KUTASI Cs. 2012: 50 éves „A Bakony természeti képe” kutatóprogram. – In: KATONA L. T. & TÓTH S. (szerk.): 50 éves A Bakony természeti képe kutatóprogram. Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc, pp. 4–6.

KUTASI Cs. 2018: Védett és ritka bogarak Réde környékéről. – *Folia Musei historico-naturalis Bakonyiensis* **35**: 151–156.

SINIGLA M. & KUTASI Cs. 2018: Kiállítás Ajka természeti környezetéről. – *Annales Musei historico-naturalis hungarici* **110**: 153–164.